

transmission of punning situations, which are based on the use of direct meanings of words in phraseological units.

The examples of two types of semantic transformations depending on whether the change is in the semantics of phraseological units in general or its separate components were given. The result of semantic transformations is achieved due to in some way organized context, namely: the parallel using of phraseological units and free word-combination, which is the etymological prototype of phraseological units; puns, based on the direct understanding of the meaning of single words which belong to a structure of phraseological unit etc.

Possible variants of such modifications as replacement of a component were also considered. The result of such a transformation (updating of the meaning of phraseological unit, the weakening or intensification of its meaning) depends on the semantic relations between the replaceable and the replacing components. The mixing of metaphorical and direct meanings of phraseological unit is being done through the usage of stable phrase's context.

Key words: stylistic means, satirical effect, adaptation, synonyms, phraseological units, puns.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2018 р.

Стаття прийнята до друку 12.04.2018 р.

Рецензент – д. філол. н., Моїсеєнко О.Ю.

УДК 81 : 159.91

К. В. Кіреєнко

МОВНА СУГЕСТІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Для лінгвістичних досліджень останніх десятиліть характерний посилений інтерес учених до вивчення психологічного аспекту виникнення та функціонування лексичних одиниць – аспекту, який передбачає всебічний аналіз психолого-емотивної структури свідомості мовної особистості та її впливу на одиниці мови. Антропоцентричний та функціональний принципи сучасної лінгвістики передбачають погляд на мовні факти з позиції носія мови, що зумовлює зосередження уваги на структурі мовлення (мовленнєвого акту) і способах спілкування, дослідженні мови у зв'язку з виконуваною нею соціальною функцією.

Зміна загальнонаукової лінгвістичної парадигми наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття під егідою дослідження людського фактору в мові чітко визначила необхідність залучення до лінгвістичної науки даних таких галузей гуманітарного знання як психології, соціології,

культурології. Все частіше об'єктом лінгвістичного дослідження стає детермінанта мовленнєвої поведінки – авербальна складова психіки людини – світ інтенцій, емоцій, оцінок. Сугестивна лінгвістика як найсучасніший комплексний лінгвістичний напрямок, наслідуючи теоретичні напрацювання психолінгвістики та соціальної психології, обирає об'єктом свого наукового дослідження мовну сугестію. Пропонована розвідка має на меті простежити еволюцію дослідження мовної сугестії в сучасній науці.

Мовна сугестія як наукова проблема ввійшла до лінгвістичної теорії з боку психології та фізіології вищої нервової діяльності людини. Саме у рамках психології мовна сугестія вперше з царини інтуїтивного знання перейшла до сфери аналітичних сугестивних методик. Вивченню феномена сугестії присвятили свої праці класики російської нейропсихології В. Бехтерев [Бехтерев 2001], І. Павлов, психологи М. Белов, П. Буль, Г. Гончаров [Гончаров 1995], С. Мишляєв, А. Свядош, М. Смирнов.

Зарубіжні психотерапевти-практики Г. Адлер [Адлер 2003], К. та С. Андреас [Андреас 2001], Г. Бейтсон, Б. Боденхаммер, Р. Бендлер [Бендлер 2000], Дж. Гриндер [Гриндер 1996], Р. Ділтс [Ділтс 2010], М. Холл, М. Еріксон [Еріксон 2016] в рамках школи нейролінгвістичного програмування (НЛП) розробили власні сугестивні системи.

Низка російських та українських лінгвістів – О. Киклевич [Киклевич 1998], Л. Мурзин [Мурзин 1998], О. Потехіна, О. Романов [Романов 2006], Н. Слухай [Слухай 2012], І. Черепанова [Черепанова 1999], філософ-палеопсихолог Б. Поршнев [Поршнев 2013] – розглядають сугестію як ключову тему науки про мову та намічають перспективи максимально комплексного рішення лінгвістичної проблеми мовної сугестії.

Об'єктом лінгвістичного дослідження мовна сугестія стає лише в останні десятиліття минулого століття, в момент зміни загальнонаукової парадигми, коли мовна особистість і її глибинні прагматичні та когнітивні структури опинилися в центрі уваги лінгвістів. Інтерес до людського фактора в мові викликав до життя, поряд з когнітивною лінгвістикою, прагмалінгвістикою, психолінгвістикою, сугестивну лінгвістику – молодий і комплексний лінгвістичний напрямок.

За визначенням „Лінгвістичного енциклопедичного словника”, функції мови являють собою виявлення її сутності, її призначення в суспільстві, тобто вони є її основотвірними характеристиками. Двома найголовнішими функціями мови традиційно визнані: комунікативна – бути „найважливішим засобом людського спілкування” та когнітивна – (пізнавальна, гносеологічна) – бути „безпосередньою дійсністю думки” [ЛЭС 2002: 564].

Однак, виходячи за межі власне мови в сфері соціології, психології, культурології, політології, лінгвісти все частіше доходять

висновку про те, що функція мови полягає не лише в інформуванні, а й у спонуванні [Киклевич 1998].

Ще Ж. Вандрієс в роботі „Мова” писав про те, що „людина говорить не тільки для того, щоб висловити думку. Людина говорить також, щоб вплинути на інших і висловити свої власні почуття. Вольову мову ще майже не вивчали. Однак вона має своє значення, яке стає особливо яким при вивченні проблеми походження людської мови” [Вандриєс 1990: 147].

Наріжним каменем теоретичних основ сугестивної лінгвістики є вирішення питання про провідну функцію мови на користь волюнтативної, інфлюативної або сугестивної – функції здійснення впливу і навіювання. Другу сигнальну систему, на думку представників сугестивного лінгвістичного напрямку, ніяк неможливо звести до інформативної комунікації: мова є перш за все засобом інфлюативної комунікації, тобто за допомогою мови в першу чергу здійснюється не інформування, а прямиий вплив на реакцію співрозмовника [Киклевич 1998].

Мова нав’язує певне бачення речей в силу того, що вона є тканиною мовної картини світу. Кожна природна мова відображає певний засіб сприйняття і організації світу. Вираженні в ній значення складаються в певну систему поглядів, свого роду колективну філософію, нав’язувану в якості обов’язкової усім носіям мови. Використовуючи мову маніпулятивно, спотворюючи та видозмінюючи мовні моделі, цілеспрямовано впливаючи на них, ми, відповідно, можемо моделювати картини світу окремих індивідуумів, груп або навіть усього суспільства.

У парадигмі сучасної когнітивістики мова визнана механізмом, який забезпечує взаємодію людини із зовнішнім світом: світ не даний людині безпосередньо, а створюється нею та інтерпретується [Langacker 1991]; „ми створюємо світ за допомогою нашої психіки” [Фрумкіна 1999: 30], а мова постає інструментом інтерпретації. В процесі інтерпретації світу через мови баланс у співвідношенні „мова – реальність” може змінитися в бік встановлення примату мови над дійсністю. Не випадково численні лінгвісти поряд з іншими функціями мови виокремлюють функцію конструювання мовної реальності, називаючи її, наприклад, креативною функцією [Норман 1997] або функцією створення ілюзій [Соломоник 1995]. Б. Норман характеризує креативну функцію мови „як такий стан справ, при якому мовні сутності виявляються первинними по відношенню до сутностей позамовних” [Норман 1997: 30]. „Завдяки відносній незалежності мови у сукупності „людина – реальність – знакова система”, мова може створити ілюзорну дійсність, підміняючи нею реальний світ” [Соломоник 1995: 219]. Тоталітарне моделювання мовної картини світу, за спостереженням лінгвістів, здійснюється за допомогою клішованості, тавтологічних

повторів, десемантизації слів, абревіації, звуження лексичного складу мови та інших лінгвістичних засобів [Вежбицкая 1993, Хроленко 1998].

Поряд з креативною функцією дослідники виокремлюють магічну, „заклинальну” функцію, яку можна розглядати як окремий випадок регулятивної функції мови [Мечковская 1996, Супрун 1996]. Магія слова – це спроба впливу на явища дійсності, які стоять за мовою. В основі ставлення до слова як до магічної сили лежить неконвенційне трактування мовного знака (уявлення про те, що назва є частиною самого предмету). До проявів магічної функції належать табу, табуістичні заміни, замовляння, молитви, клятви та присяги, обожнювання священних текстів [Мечковская 1996, Черепанова 1996].

Віра у магію слова певною мірою зберіглась й у сучасної людини та проявляється не лише у релігійному, але й в інших видах дискурсу.

Разом з сугестивною лінгвістикою на зміну дихотомії залежностей „мова – свідомість”, що панувала в науці протягом багатьох десятиліть, приходиться триада „несвідоме – мова – свідомість”, модельована даними психології.

Взаємозумовленість мови та свідомості самоочевидна. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра – Уорфа, що походить від ідей фон Гумбольдта про те, що мова нав’язує людині норми пізнання, мислення і соціальної поведінки, постійно знаходить своє підтвердження: ми можемо пізнати та зрозуміти лише те, що закладено в нашій мові [Сепир 2016]. У статті Д. Мосса та Е. Кіна констатується: „Наша відкритість світу не просто структурується мовою, але також трансформується за її допомогою. Людина живе у світі, який перестворюється безперервно за допомогою власної мови” [Moss 1981: 115]. Знання о взаємозалежності мови та свідомості виходить за рамки лінгвістичної науки й укорінюється в філософії [Витгенштейн 2010, Gadamer 2004].

Однак, як демонструє психологія, свідомість є лише верхівкою айсбергу людської психіки. Несвідоме, яке сучасна психологічна наука визначає широко, зумовлює свідому поведінку, перебіг емоційних реакцій, виникнення інтенцій і мотивів. Якщо сучасна наука претендує на повноту опису людського фактору в мові, то кінцевою метою лінгвістичного дослідження має стати вивчення саме сфери несвідомого.

Лінгвістика крок за кроком рухається вперед в усвідомленні цієї необхідності. В. Звегинцев відмічає: „Лінгвісти, мабуть, навіть дещо неочікувано для себе виявили, що вони фактично ще не зробили необхідних висновків з тієї обставини, що людина працює, діє, думає, творить, живе, будучи зануреною у змістовний (або значимий) світ мови, що мова у вказаному аспекті, по суті кажучи, представляє собою поживну середу самого існування людини, і що мова є неодмінним учасником усіх тих психічних параметрів, з яких складається свідомість і навіть несвідомість поведінки людини” [Звегинцев 2007: 69].

Вербалізація несвідомого у мові крок за кроком стає об’єктом дослідження психо- та прагмалінгвістики, лінгвістичної семантики,

семантики синтаксису, а також психіатричної лінгвістики та лінгвістики змінених станів свідомості. Так, вербальна реалізація прагматичних, інтенціональних, мотиваційних структур психіки людини, що знаходяться за межами свідомості, вивчається в рамках прагмалінгвістики. Прояв несвідомого на рівні поверхневих структур у вигляді загальних мовних категорій – мовних універсалій – досліджується семантикою синтаксису. Семантика разом з когнітивною лінгвістикою присвятили себе пошуку методів дослідження семантичної структури психіки людини. Психіатрична лінгвістика та лінгвістика змінених станів свідомості відстежує збої в мовній системі, викликані порушеннями психічних функцій. Психолінгвістика розглядає взаємозв'язок мови та несвідомого крізь призму конкретної мовної особистості.

Сугестивна лінгвістика успадковує наукові напрацювання усіх існуючих лінгвістичних дисциплін, однак мова в рамках сугестивної лінгвістики постулюється у першу чергу як засіб впливу на несвідоме психічне – найнадійніший шлях до підсвідомого [Черепанова 1998].

Усі покоління дослідників мовної сугестії однотайні у визначенні її несвідомої природи. П. Флоренський, називаючи мовну сугестію „магією слова”, зазначає: „Як зачаття може не вимагати особистісно-свідомої участі, так і запліднення словом не передбачає неодмінно ясності свідомості, раз тільки слово вже народилося у суспільну середу від слова-творця або, точніше, слова-культуратора. Магічно потужне слово не вимагає, принаймні, на нижчих ступенях магії, неодмінно індивідуально-особистісного напруження волі, або навіть ясного усвідомлення його сенсу. Воно само концентрує енергію духа. І мова, як не вважають її безсилою, діє у світі, створюючи собі подібне” [Флоренський 1994: 273].

Однак до кінця вирішити проблему природи навіювання досі не вдалося. Так, представники психологічного напрямку сугестивної науки пояснюють дію сугестивної функції мови тим, що маючи матеріальне коріння, слово може спричинити матеріальні зміни в організмі людини. Вимовлене слово може безпосередньо впливати на співрозмовника, змінювати стан його свідомості. За силою сугестивного впливу слово може бути порівняне з фізіологічними факторами. Немає тих функцій в організмі, які за відомими обставинами неможна було б викликати, загальмувати або спотворити опосередкованим або неопосередкованим навіюванням [Платонов 1963].

Представники же сугестивної науки з боку лінгвістики містифікують мовну сугестію, пояснюючи її існування такими іманентними мовними властивостями як недомовленість, дифузність, внутрішні протиріччя. Л. Мурзин, досліджуючи сугестивно-магічну функцію мови, джерелом сугестії називає саму мову. На його думку, мова – внутрішній семіотичний світ, самодостатній і внутрішньо вільний,

який корелює зі світом дійсності, але не зводиться до його відображення [Мурзин 1998].

На наш погляд, мовна сугестія є складним лінгвістичним явищем, що охоплює усі рівні мовної особистості: вербально-семантичний, когнітивний і мотиваційно-прагматичний. Експериментально доведено, що мовна сугестивність вимагає повноцінного володіння мовою: особи, які не мають можливості або здібності змістового аналізу тексту (іноземці, глухонімі, божевільні), не піддаються сугестивному впливу [Киклевич 1998].

Теоретично значимим, на наш погляд, є допущення про те, що мовна сугестія не обмежується рамками слова. Очевидно, ми можемо говорити про сугестивну функцію морфологічних, синтаксичних, фонологічних засобів. Психолінгвістичні дослідження доводять це у повній мірі: представниці грузинської школи установки Р. Мшвидобадзе вдалося зафіксувати існування неусвідомлюваних морфологічних та синтаксичних параметрів у мові, що впливають на соціальну перцепцію [Мшвидобадзе 1984].

На нашу думку, сугестивна функція є функцією тексту, тобто реалізується в корпусі тексту тією чи іншою мірою на кожному з його структурних рівнів. Ми розглядаємо мовну сугестію як лінгвістичну проблему, що потребує комплексного вирішення.

Ми поділяємо думку Г. Колшанського, який знаходить розгадку механізму сугестії в дещо відносній семантичній свободі мови, та ілюструє це положення аналізом процесу індивідуальної психотерапії, де для створення цілюще впливової ідеальної картини слово використовується не просто у його прямому та переносному значенні, але й з метою навіювання пацієнту реальності тієї картини, яка створюється лікарем для зцілення хворого [Колшанский 1990].

Розвиваючи цю думку, ми стверджуємо, що мова є універсальною сугестивною системою в тій мірі, що за допомогою мови ми можемо моделювати сугестивну картину світу, відображену в психіці сприймаючої аудиторії сугерендів.

Література

- Адлер 2003** – Адлер Г. НЛП-графика / Г. Адлер. – СПб : Питер, 2003. – 192 с.;
- Андреас 2001** – Андреас К. Сердце разума / К. Андреас, С. Андреас ; пер. с англ. – М. : Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 336 с.;
- Бендлер 2000** – Бендлер Р. Паттерны гипнотических техник Милтона Эриксона / Р. Бендлер, Д. Гриндер. – М. : Флинта, 2000. – 184 с.;
- Бехтерев 2001** – Бехтерев В. М. Внушение и его роль в общественной жизни / В. М. Бехтерев. – СПб : Питер : Питер Бук, 2001. – 256 с.;
- Вандриес 1990** – Вандриес Ж. Язык / Ж. Вандриес // Фоносемантические идеи в зарубежном языкознании (очерки и извлечения). – Л. : Изд-во ЛГУ,

1990. – С. 146 – 153;

Вежбицкая 1993 – Вежбицкая А. Антитоталитарный язык в Польше : механизмы языковой самообороны / Анна Вежбицкая // Вопросы языкознания. – 1993. – № 4. – С. 107 – 125;

Витгенштейн 2010 – Витгенштейн Л. Логико-философский трактат / Л. Витгенштейн. – М. : Мидгард, 2010. – 192 с;

Гончаров 1995 – Гончаров Г. А. Суггестия : теория и практика / Г. А. Гончаров. – М. : КСП+, 1995. – 320 с.;

Гриндер 1996 – Гриндер Д. Структура магии / Д. Гриндер, Р. Бендлер. – СПб : Белый кролик, 1996. – 496 с.;

Дилтс 2010 – Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП / Р. Дилтс. – СПб : Питер, 2010. – 226 с.;

Звегинцев 2007 – Звегинцев В. А. Теоретическая и прикладная лингвистика / В. А. Звегинцев. – М. : ЛКИ, 2007. – 338 с.;

Киклевич 1998 – Киклевич А. К. О суггестивной функции языка / А. К. Киклевич, Е. А. Потехина // Фатическое поле языка : сб. науч. тр., посвященный памяти профессора Л. Н. Мурзина. – Пермь : Пермский университет, 1998. – С. 56 – 59;

Колшанский 1990 – Колшанский Г. В. Объективная картина мира в познании и языке / Г. В. Колшанский. – М. : Наука, 1990. – 103 с.;

ЛЭС 2001 – Лингвистический энциклопедический словарь / под ред. В. Н. Ярцевой. – М. : Большая российская энциклопедия, 2001. – 709 с.;

Мечковская 1996 – Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика / Н. Б. Мечковская. – М. : АспектПресс, 1996. – 207 с.;

Мурзин 1998 – Мурзин Л. Н. О суггестивно-магической функции языка / Л. Н. Мурзин // Фатическое поле языка : сб. науч. тр., посвященный памяти профессора Л. Н. Мурзина. – Пермь : Пермский университет, 1998. – С. 45 – 51;

Мшвидобадзе 1984 – Мшвидобадзе Р. Г. Распознавание социальных установок через грамматические параметры речи. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата психологических наук / Р. Г. Мшвидобадзе. – Тбилиси, 1984. – 25 с.;

Норман 1997 – Норман Б. Ю. О креативной функции языка (на материале славянских языков) / Б. Ю. Норман // Славяноведение, 1997. – № 4. – С. 26 – 33;

Платонов 1963 – Платонов К. И. Слово как физиологический и лечебный фактор. Вопросы теории и практики психотерапии на основе учения И. П. Павлова / К. И. Платонов. – М. : Медгиз, 1963. – 532 с.;

Поршнев 2013 – Поршнев Б. Ф. О начале человеческой истории. Проблемы палеопсихологии / Б. Ф. Поршнев. – М. : Трикта, Академический Проект, 2013. – 639 с.

Романов 2006 – Романов А. А. Лингвистическая мозаика : избранное / А. А. Романов. – М. : ТвГУ [и др.], 2006. – 436 с. – (Серия „Динамическая модель диалога”);

Сепир 2016 – Сепир Э. Язык / Э. Сепир. – М. : Ленанд, 2016. – 240 с.;

- Слухай 2012** – Слухай Н. В. Суггестия и коммуникация : лингвистическое программирование поведения человека : учебно-методическое пособие / Н. В. Слухай. – К. : Издательско-полиграфический центр „Киевский университет”, 2012. – 319 с.;
- Соломоник 1995** – Соломоник А. Семиотика и лингвистика / А. Соломоник. – М. : Молодая гвардия, 1995. – 352 с.;
- Супрун 1996** – Супрун А. Е. Лекции по теории речевой деятельности / А. Е. Супрун. – Минск : Белорус. Фонд Сороса, 1996. – 287 с.;
- Флоренский 1994** – Флоренский П. А. Имена / П. А. Флоренский // Тайна имени : сборник П. Флоренский, С. Минцлов, П. Руже, Ф. Величко, С. Попов, Б. Хигир. – Харьков : Основа, 1994. – 608 с. – С. 8 – 135;
- Фрумкина 1999** – Фрумкина Р. М. Самосознание лингвистики – вчера и завтра / Р. М. Фрумкина // Известия АН. Серия литература и язык, 1999. – Т. 58. – № 4. – С. 28 – 38;
- Хроленко 1998** – Хроленко А. Г. Язык и идеология (на примере тоталитарных режимов) / А. Г. Хроленко // Русское слово. – Пенза : Изд-во ПГПУ, 1998. – С. 105 – 111;
- Черепанова 1996** – Черепанова И. Ю. Вербальная суггестия : теория, методика, социально-лингвистический эксперимент : автореферат на соискание ученой степени доктора филологических наук / Ирина Юрьевна Черепанова. – М., 1996. – 50 с.;
- Черепанова 1998** – Черепанова И. Ю. Язык творческого бессознательного / И. Ю. Черепанова // Фатическое поле языка : сб. науч. тр., посвященный памяти профессора Л. Н. Мурзина. – Пермь : Пермский университет, 1998. – С. 213 – 215;
- Черепанова 1999** – Черепанова И. Ю. Дом колдуньи. Язык творческого Бессознательного / И. Ю. Черепанова. – М. : КСП+, 1999. – 416 с.;
- Эриксон 2016** – Эриксон М. Мой голос останется с вами / Милтон Эриксон. – М. : Институт общегуманитарных исследований, 2016. – 232 с.;
- Gadamer 2004** – Gadamer H.-G. Truth and Method / H.-G. Gadamer. – London : Bloomsbury Academic, 2004. – 640 p.;
- Langacker 1991** – Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar / R. W. Langacker. – Vol. II. Descriptive Application. – Stanford : Stanford University Press. – 1991. – 589 p.;
- Moss 1981** – Moss D. The Nature of Consciousness, The Existential-Phenomenological Approach / D. Moss, E. Keen // The Metaphors of Consciousness / ed. by R. S. Valleamp ; R. von Eckartsberg. – New York – London : Plenum Press, 1981. – 521 p. – P. 107 – 120.

Кіресенко К. В. Мовна сугестія як об'єкт лінгвістичного дослідження.

В статті розглянуто феномен мовної сугестії та еволюцію дослідження останньої в сучасній науці. Зазначено, що мовна сугестія як

наукова проблема ввійшла до лінгвістичної теорії з боку психології та фізіології вищої нервової діяльності людини. Наголошено, що наріжним каменем теоретичних основ сугестивної лінгвістики є вирішення питання про провідну функцію мови на користь волюнтативної, інфлюативної або сугестивної – функції здійснення впливу і навіювання. Зазначено, що мовна сугестія є складним лінгвістичним явищем, що охоплює усі рівні мовної особистості: вербально-семантичний, когнітивний і мотиваційно-прагматичний. Підкреслено, що сугестивна функція є функцією тексту, тобто реалізується в корпусі тексту тією чи іншою мірою на кожному з його структурних рівнів. Розвиваючи цю думку, автор статті доходить висновку, що мова є універсальною сугестивною системою в тій мірі, що за допомогою мови ми можемо моделювати сугестивну картину світу, відображену в психіці сприймаючої аудиторії сугерендів.

Ключові слова: сугестія, сугестивна функція мови, сугестивна лінгвістика.

Киреенко Е. В. Языковая суггестия как объект лингвистического исследования.

В статье рассмотрен феномен языковой суггестии и эволюция исследования последней в современной науке. Отмечено, что языковая суггестия как научная проблема вошла в лингвистическую теорию со стороны психологии и физиологии высшей нервной деятельности человека. Подчеркнуто, что краеугольным камнем теоретических основ суггестивной лингвистики является решение вопроса о главной функции языка в пользу волюнтативной, инфлюативной или суггестивной – функции оказания влияния и внушения. Отмечено, что языковая суггестия является сложным лингвистическим явлением, охватывающим все уровни языковой личности: вербально-семантический, когнитивный и мотивационно-прагматический. Подчеркнуто, что суггестивная функция является функцией текста, то есть реализуется в корпусе текста в той или иной степени на каждом из его структурных уровней. Развивая эту мысль, автор статьи приходит к выводу, что язык является универсальной суггестивной системой в той степени, что с помощью языка можно моделировать суггестивную картину мира, отраженную в психике воспринимающей аудитории суггерендов.

Ключевые слова: суггестия, суггестивная функция языка, суггестивная лингвистика.

Kireienko K. V. Language suggestion as an object of linguistic study.

The author of the article analyzes the phenomenon of language suggestion and traces the evolution of the latter in the contemporary science. Language suggestion as a scientific problem entered linguistic theory from the side of psychology and physiology of the human highest nervous activity. The cornerstone of the theoretical basis of the suggestive linguistics is the solution

of the question of the principal function of language in favor of the voluntative, influative or suggestive – the function of influence and suggestion. Language suggestion is a complex linguistic phenomenon that encompasses all levels of language personality: verbal-semantic, cognitive and motivational-pragmatic. Suggestive function is the text function and is realized in the corpus of text at each structural level of the latter. The author concludes that language is the universal suggestive system as with the help of the language it is possible to model suggestive world image that is reflected in the psychics of addressees.

Key words: suggestion, suggestive language function, suggestive linguistics.

Стаття надійшла до редакції 8.04.2018 р.

Прийнято до друку 10.04.2018 р.

Рецензент – д.філол.н., професор Кобзар О.І.

УДК 811.161.1-31.09

О.О. Вернік

ХУДОЖНІ ПОШУКИ „СЕРАПІОНОВИХ БРАТІВ” НА СТОРІНКАХ ЕПІСТОЛЯРІЇВ МИТЦІВ

Літературну групу „Серапіонові брати” було створено 1 лютого 1921 року, її учасники багато років (навіть після розпаду) зустрічалися, разом святкували цю пам’ятну для них дату. „Серапіонові брати” не мали літературних маніфестів. Саме тому вивчення листів учасників групи дозволить з’ясувати їхні творчі принципи, особливості художніх пошуків. Все це обумовлює актуальність нашого дослідження. Про „Серапіонових братів” писали Є. Леммінг, Б. Фрезінській, Е. Папкова, Т. Белова. Проте вивчення епістоляріїв письменників російської літературної групи все ще не стало предметом наукового пошуку. Тому мета нашої статті полягає в дослідженні епістоляріїв „Серапіонових братів”, які розкривають специфіку їхніх художніх пошуків.

Митці літературної групи неодноразово писали про те, що їхня назва походить з роману Е.Т.А. Гофмана „Серапіонові брати”. У цьому творі молоді письменники (вони називали себе Серапіоновими братами) збираються щотижня, міркують про мистецтво, читають один одному свої оповідання. Саме такі принципи було положено в організаційні основи російської літературної групи. Не приймаючи маніфестів, „Серапіонові брати” заявили про себе статтею Л. Лунца „Чому ми Серапіонові брати”: *„Ми назвалися Серапіонові брати, бо не хочемо примусу і нудьги, не хочемо, щоб всі писали однаково, хоча б і в наслідування Гофману ... Шість Серапіонових Братів теж не школа і не*